

Motion till riksdagen 2011/12:Ju224

av **Hillevi Larsson (S)**

Lagstiftningen om sex med barn under 15 år

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra lagen så att den vuxne får ett strikt ansvar att ta reda på barnets ålder innan sexuellt umgänge sker.

Motivering

De flesta tror nog att det är förbjudet för vuxna att ha sex med barn under 15 år. Men så är inte fallet. Enligt lagen är det bara förbjudet om gärningsmannen antingen ”med uppsåt” haft sex med ett barn under 15 år eller ”haft skäligen anledning att anta” att barnet var under 15 år.

Detta kan låta bra i teorin. Men i praktiken innebär det att gärningsmannen inte har någon skyldighet att ta reda på hur gammalt barnet är, även när det är uppenbart att barnet lika gärna kan vara 14 som 16 år (eller ännu yngre).

Det är till och med så att det gynnar gärningsmannen att lära känna barnet så lite som möjligt, då kan han/hon nämligen inte i efterhand anklagas för att ha ”haft skäligen anledning att anta” att barnet var under 15 år.

Som exempel kan nämnas ett rättsfall där en 14-årig förståndshandikappad flicka av en äldre kille såldes som sexslav till en rad vuxna män i Rosengård i Malmö. Männerna som köpte hennes kropp friades på åtalspunkten ”sexxöp av barn” eftersom de precis hade träffat henne, och därmed inte antogs ha hunnit lära känna henne och därmed få en uppfattning om hennes ålder. Trots att flickan var förståndshandikappad, och enligt expertvittnen befann sig på mental nivå av en 8–9-åring, antogs männen inte förstå att det var en liten flicka de köpte.

Denna dom visar problemen med lagstiftningen. Uppsåtsrekvisitetet och oaktsamhetsrekvisitetet, varav ett måste vara uppfyllt, leder till att det blir

Fel! Okänt namn på

mycket svårt att genom lagen skydda barnen från sexuella övergrepp och utnyttjande.

I praktiken blir det offret som måste påvisa sin låga ålder för gärningsmannen, för att denne ska kunna fällas för sex med barnet. Det måste dessutom göras på ett sätt så att det finns bevis för att gärningsmannen fått kännedom om att barnet är under 15 år, annars kommer ord att stå mot ord i rätten. Den unga flicka som har "utmanande" klädsel, är sminkad och dessutom är välutvecklad fysiskt har små möjligheter att få upprättelse. Gärningsmannen kan nämligen hävda att hon skulle kunna vara 15 eller 16 år, baserat på sitt utseende, även om hon i verkligheten är under 15 år.

När det gäller alkohol- och tobakslagen har vi en omvänd bevisbörda. Då är det den som säljer tobak och alkohol till ungdomar som måste ha försäkrat sig om att vederbörande är minst 18 år vid köp av folköl och tobak (och minst 20 år vid köp av starkare drycker på Systembolaget).

I detta sammanhang duger det inte för säljaren att hävda att köparen såg ut att vara minst 18 år gammalt. Är köparen under 18 år ryker alkoholtillståndet obönhörligen. Vid osäkerhet uppmanas därför säljare att försäkra sig om köparens ålder genom ID-kontroll innan försäljning sker.

Det är märkligt att samhället satt upp skyddsregler för barn vad gäller tobak och alkohol, där säljaren har ansvaret, medan motsvarande skydd inte finns för betydligt yngre barn när det gäller sexuellt utnyttjande från vuxna!

Det är ytterst märkligt att det anses mindre viktigt för en vuxen att ta reda på ett barns ålder när man vill ha sex med barnet än när man vill sälja tobak eller alkohol till barnet!

Det är naturligt att det finns undantag i lagen gällande sex med barn. Det är rätt att undantag görs när jämnåriga unga har sex. Om umgänget skett frivilligt och den ene vid det sexuella umgänget är 14 år och den andre är 15 år blir det orimligt om femtonåringen döms för sex med barn.

Men det är däremot orimligt att lagen kan innebära att en 50-åring frias från sexköp av barn när barnet är 14 år gammalt, därför att gärningsmannen hävdar att han inte visste att hon var under 15 år! Detta var vad som hände i fallet med den förståndshandikappade 14-åriga flickan som såldes som sexslav i Rosengård.

Puberteten kommer tidigare idag jämfört med förr i tiden. Många forskare hävdar att det hänger ihop med den ökade mängd kemikalier vi utsätts för och förändrad livsstil, som bland annat leder till tidigare pubertet. Oavsett orsaken till den tidigare puberteten innebär den att barn utvecklas snabbare fysiskt, och särskilt flickor kan se ut som barn i en ung kvinnas kropp flera år före de fyller 15 år. Det vuxna klämodet och stajlingen kryper också ner i åldrarna, vilket bidrar till att barn redan i mellanstadiet och under högstadiet kan uppfattas som äldre tonåringar.

Men det blir fullständigt absurt att barn, enbart baserat på sitt utseende, kan bli "lovligt byte" för vuxna som vill ha sex med dem. Det räcker i dessa fall att de ser fysiskt välutvecklade ut och att den vuxne inte tagit reda på åldern eller av annat skäl haft "skälig anledning att anta" att barnet var under 15 år.

Fel! Okänt namn på

Med tanke på att utseendet inte har något att göra med barnets mentala och känslomässiga mognad, är sexuellt utnyttjande av barn som ser ”mogna” ut inte mindre skadligt för dessa barn än för barn som ser yngre ut.

Dagens regler leder till rättslöshet för många utsatta barn och bör förändras så att den vuxne får ett strikt ansvar att ta reda på barnets ålder innan sexuellt umgänge sker. Undantag med hänvisning till att den vuxne ”inte haft skälig anledning att anta att barnet var under 15 år” bör inte medges.

Stockholm den 27 september 2011

Hillevi Larsson (S)